

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Loomade nõuetekohane pidamine ja vedu

Loomatervise ja –heaolu osakond
Põllumajandus- ja Toiduamet
14.10.21

PTA loomaheaolu visioon

**Tagame loomade heaolu läbi toimiva
koostöö**

PTA struktuuriüksused

- **Loomatervise ja –heaolu osakond**
  - loomaheaolualase järelevalve korraldamine
    - põhimõtted
    - koolitused, infopäevad
    - juhised
    - plaanid,
    - valdkonna hindamine
- **Regioon (4)**
  - järelevalve teostamine
  - tugi loomapidajatele

Loomaheaolu järelevalve

- Loomapidamisnõuded
- Loomade ravi
- Loomade heaolunõuete täitmine veol, tapmisel, hukkamisel
- Loomade heaolunõuete täitmine võistlustel, näitustel ja müügil
- Katseloomade heaolunõuded

Loomaheaolu regulatsioonide aluseks „5 vabadust“

- Olla vaba näljast ja janust
- Olla vaba ebamugavusest
- Olla vaba valust, vigastustest ja haigustest
- Olla vaba hirmust ja kannatustest
- Vabadus käituda loomuomaselt

Nõuded

- **Loomakaitseseadus (LoKS)**
  - nt tagada piisavalt sööta, vett, liikumist, samuti sobiv hooldus ja mikrokliima, vajadusel ravi
- Täpsustavad **määrused** loomarühmade kaupa
  - (veised, sead, lemmikloomad jne)

PTA tegevused järelevalve eesmärgi saavutamiseks

- Riskihindamine ja järelevalve planeerimine
- Juhendite väljatöötamine
- Teabe jagamine
- Kohapealsed kontrollid
- Tähelepanu juhtimine
- Vajadusel sanktsioonide rakendamine

Järelevalve

- Riskipõhised **plaanilised / suunatud kontrollid**
  - farmiloomad
  - tegevusloaga isikud
- **Vihjete põhised kontrollid**
  - lemmikloomad
  - eksootilised loomad
  - farmiloomad

Kui midagi on valesti

- Selgitav suuline märkus
- Ettekirjutuse hoiatus
- Ettekirjutus (koos sunniraha kohaldamise hoiatusega)
- Asendustäitmine
- Rahatrahv
- Loomapidamise keelamine

Lisaks ....

Loomapidamise nõuetekohase pidamise kohustuse üle võtmine PTA poolt LoKS paragrahvi 64 lõike 1 alusel juhtudel kui

- seaduse nõudeid on oluliselt rikutud
- PTA ettekirjutus on täitmata jäetud või
- PTA ettekirjutus ei ole nõuetekohaselt täidetud

Kui kohustus on üle võetud ...

- Loom jääb senisesse asukohta või paigutatakse ümber
- Ettekirjutus loomapidajale loom võõrandada või korraldada looma tapmine või hukkamine ettenähtud tähtajaks ja PTA poolt määratud viisil ja tingimuste

Loomade vedu

Haigused ja ohtlikud loomataudid

Loomade vedu

Loomade vedu

Loomade heaolunõuete järgimine ja järelevalve heaolunõuete järgimise üle on kujunenud üle maailma loomakaitse vallas prioriteediks number üks.

Tihti veetakse loomi pikkade vahemaade taha nii maanteed kui ka õhu- ja mereteed mööda. Kogu transpordi kestel peab järgima heaolunõudeid. Loomadele tuleb kogu transpordi vältel tagada piisav ventilatsioon, sööt ja joogivesi. Samuti ei tohi olla transpordivahendis liiga palju loomi.

Miinimumnõuded loomade vedamisele sätestab Nõukogu Määrus (EÜ) nr 1/2005 22. detsembrist 2004, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seonduvate toimingute ajal ning millega muudetakse direktiive 64/432/EMÜ ja 93/119/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1255/97.

Allpool on täiendav informatsioon määruse kohaldumise, mõistete, veo korraldamise ja vedajate koolituse kohta.

Kohaldumine ja mõisted

Määruse üldnõudeid kohaldatakse kõikide selgroogsete elusloomade veole koos mõningate eranditega. Lisaks on selgitatud ka peamisi määruses kasutatavaid mõisteid.

[LOE EDASI](#)

Veo korraldamine

Nõukogu 22.12.2004. a määrus 1/2005 sätestab miinimumnõuded loomade veo korraldamiseks (sh ka nõuded vedajale, veovahendile kui ka dokumentatsioonile).

[LOE EDASI](#)

Vedajate koolitus

Puudulik heaolu on sageli tingitud teadmiste puudumisest. Seetõttu peaksid kõik loomi vedavad isikud omama vastavat väljaõpet.

[LOE EDASI](#)

Dokumendid

Nimetus	Sisestamise kuupäev
 Taotlus juhi/saatja pädevustunnistuse väljastamiseks 106.35 KB pdf	02.02.2021 LAADI ALLA
 Taotlus veovahendi vastavussertifikaadi väljastamiseks 296.61 KB pdf	26.11.2020 LAADI ALLA
 Teekonnaleht osa 1- planeerimine 34.59 KB pdf	26.11.2020 LAADI ALLA
 Teekonnaleht osa 2- lähtekoht 25.16 KB pdf	26.11.2020 LAADI ALLA
 Teekonnaleht osa 3 - sihtkoht 76.29 KB pdf	26.11.2020 LAADI ALLA
 Teekonnaleht osa 4 - vedaja avaldus 37.09 KB pdf	26.11.2020 LAADI ALLA
 Teekonnaleht osa 5 - kõrvalekaldumiste aruanne 36.16 KB pdf	26.11.2020 LAADI ALLA

Loomade vedamise üldtingimused

Loomi ei ole lubatud vedada ega lasta vedada viisil, mis võib neile tõenäoliselt põhjustada vigastusi või tarbetuid kannatusi

- teekonna korraldatus
- loomade veovalmidus
- veovahendi sobivus
- vedajate teadmised ja oskused
- pidev jälgimine
- piisavalt ruumi
- söötmine ja jootmine
- puhkus

Loomade vedamise nõuded

- LoKS
- Nõukogu määrus (EÜ) nr 1/2005
  - kohaldub selgroogsete elusloomade veole ärilisel eesmärgil
- Järelevalve PTA (PPA)
  - sealhulgas väljastab
    - pädevustunnistuse
    - veoloa
    - veovahendi vastavussertifikaadi

Teavitamis- ja loakohustus ning veoliigid

- Majandustegevuse teade
  - veod rändkarjatamise eesmärgil või loomade vedamine kuni 50 km kaugusele loomade pidamise kohast
  - veod kuni 65 km
- Tegevusluba
  - veod üle 65 km ja kuni 8 h
  - veod üle 8 h ehk „pikad veod“

Veoluba

- Väljastatakse ettevõttele
- Veod üle 65 km ja kuni 8 h – **veoluba tüüp 1**
- Veod üle 8 h ehk „pikad veod“ – **veoluba tüüp 2**
- Kehtib kuni 5 a, võimalus pikendada
- Taotlemine www.pria.ee

VEOLUBA
Transporter authorisation

1. VEOLOA NR <i>TRANSPORTER AUTHORISATION No</i>		E	E	2				
2. VEDAJA IDENTIFITSEERIMISANDMED <i>TRANSPORTER IDENTIFICATION</i>		TÜÜP 2 KEHTIV KÕIGIL TEEKONDADEL KAASA ARVATUD PIKAD TEEKONNAD TYPE 2 VALID ALL JOURNEYS INCLUDING LONG JOURNEYS						
2.1 Ettevõtja ärinimi <i>Company name</i> Maasikamaasu OÜ								
2.2 Aadress <i>Address</i> Põllu 1-2		2.3 Linn <i>Town</i> Põllu		2.4 Sihtnumber <i>Postal code</i> 11111		2.5 Liikmesriik <i>Member State</i> ESTONIA		
2.6 Telefon <i>Telephone</i> +37255555555		2.7 Faks <i>Fax</i>		2.8 E-mail maasikamaasu@maasu.ee				
3. LUBA PIIRATUD TEATUD <i>AUTHORISATION LIMITED TO CERTAIN</i>								
3.1 loomade liigiga X <i>Types of animals</i>				3.2 transpordiviisiga X <i>Modes of transport</i>				
3.3 Näidata siin: <i>Specify here</i> Veised/cattle Maanteetransport / Transport by road								
3.4 Kehtib kuni <i>Expiry date</i> 14.10.2026								
4. LOA VÄLJASTANUD ASUTUS <i>AUTHORITY ISSUING THE AUTHORISATION</i>								
4.1 Asutuse nimi ja aadress <i>Name and address of the authority</i> Põllumajandus- ja Toiduamet / Agriculture and Food Board Väike-Paala 3, Tallinn, Eesti								
4.2 Telefon <i>Telephone</i> +372 605 1710		4.3 Faks <i>Fax</i>		4.4 E-mail Pta@pta.agri.ee				
4.5 Kuupäev <i>Date</i> 14.10.2021		4.6 Koht <i>Place</i> Tallinn		4.7 Ametlik pitser <i>Official stamp</i>				
4.8 Ametniku nimi ja allkiri <i>Name and signature of the official</i> Vaari Vaarikas								

EXAMPLE

Juhtide/saatjate pädevustunnistus

- Hobuste, veiste, lammaste, kitsede, sigade või kodulindude vedamiseks maanteesõidukiga
- Koolituse kohustus
- Kehtib kuni 5 aastat, võimalus pikendada
- Taotlemise ankeet PTA kodulehel

JUHTIDE JA SAATJATE PÄDEVUSTUNNISTUS
CERTIFICATE OF COMPETENCE FOR DRIVERS AND ATTENDANTS

1. AUTOJUHI IDENTIFITSEERIMISANDMED DRIVER IDENTIFICATION		
1.1 Perekonnanimi <i>Surname</i>		MAASIKAS
1.2 Eesnimi <i>First names</i>		MAASU
1.3 Sünniaeg <i>Data of birth</i> 11.22.3333	1.4 Sünnikoht- ja riik <i>Place and country of birth</i> Põllu, Eesti	1.5 Kodakondsus <i>Citizenship</i> Eesti
2. TUNNISTUSE NUMBER EE 9999 CERTIFICATE NUMBER		
2.1 Käesolev tunnistus kehtib kuni 14.10.2026 <i>This authorisation is valid until</i>		
3. TUNNISTUSE VÄLJA ANDNUD ASUTUS BODY ISSUING THE CERTIFICATE		
3.1 Tunnistuse väljastanud asutuse nimetus ja aadress <i>Name and address of body issuing the certificate</i> PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET / AGRICULTURE AND FOOD BOARD <i>Väike-Paala 3, 11415 Tallinn, ESTONIA</i>		
3.2 Telefon <i>Telephone</i> +372 605 17 10	3.3 Faks <i>Fax</i> +372 621 14 41	3.4 E-mail <i>E-mail</i> pta@pta.agri.ee
3.5 Kuupäev <i>Date</i> 14.10.2021	3.6 Koht <i>Place</i> TALLINN	3.7 Pitser <i>Stamp</i>
3.8 Nimi ja allkiri <i>Name and signature</i> XXXX Peadirektori asetäitja Deputy Director General		

Veovahendi vastavussertifikaat

- Väljastatakse veovahendile
- Vajalik pikkade vedude korral (üle 8 h)
- Tõendab veovahendi sobivust loomade veoks
- Järelevalveametnik tuleb veovahendit inspekteerima
- Taotlemise ankeet PTA kodulehel

PIKKADE TEEKONDADE TRANSPORDIVAHENDITE
VASTAVUSSERTIFIKAAT
VASTAVALT NÕUKOGU MÄÄRUSE NR 1/2005 ARTIKLILELE 18 (2) JA 19 (2)

Certificate of approval of means of transport for long journeys
pursuant to Articles 18(2) and 19(2) of Council Regulation (EC) No 1/2005

1. SERTIFIKAADI NUMBER Licence number		E	E						
1.2 Varustatud navigatsioonisüsteemiga <i>Equipped with Navigation System</i>		JAH X YES	EI NO						
2. Veoks lubatud loomad <i>Types of animals allowed to be transported</i>									
Veised / Cattle									
3. PINDALA m ² /DEKK <i>AREA IN M² / DECK</i>									
6									
4. Käesolev sertifikaat kehtib kuni <i>This authorisation is valid until</i>									
14.10.2026									
5. DOKUMENDI VÄLJASTANUD ORGAN Body issuing the certificate									
5.1 Dokumendi väljastanud organi nimi ja aadress <i>Name and address of the body issuing the certificate</i>									
Põllumajandus- ja Toiduamet / Agriculture and Food Board Väike-Paala 3, Tallinn, Eesti									
5.2 Telefon <i>Telephone</i>		5.3 Faks <i>Fax</i>			5.4 E-mail <i>Email</i>				
+372 605 1710					pta@pta.agri.ee				
5.5 Kuupäev <i>Date</i>		5.6 Koht <i>Place</i>			5.7 Pitser <i>Stamp</i>				
14.10.2021		Väike-Paala							
5.8 Nimi ja allkiri <i>Name and signature</i>									
Vaari Vaarikas									

Teekonnaleht

- Vajalikud pikkadel teekondadel hobuste, veiste, lammaste, kitsede ja sigade vedamisel
  - planeerimine
  - lähtekoht
  - sihtkoht
  - vedaja avaldus
  - kõrvalekaldumiste aruande näidis
- Esitatakse nõudmisel pädevale asutusele
  - koos veterinaarsertifikaadi taotlusega 48h enne lähetamist asukohajärgsesse PTA esindusse

Loomade sobivus veoks

Vedada on keelatud haigeid, vigaseid, kehaliselt nõrku loomi

- liikumisvõimetuid loomi
- lahtise haava või prolapsiga loomi
- tiineid emasloomi, kelle tiinusajast on juba möödunud 90 või enam protsenti/eelnenud nädalal poeginud emasloomi
- paranemata nabaga vastsündinud imetajaid
- alla 3 nädala vanuseid põrsaid, alla 1-nädala vanuseid tallesid, alla 10-päeva vanuseid vasikaid, välja arvatud, kui neid veetakse lähemale kui 100 km
- alla 8 nädala vanuseid koeri ja kasse ilma emata
- kõvastumata sarvedega sarvloomi

Nõuded veovahendile

- Loomade ohutus / ohutus loomadele
- Kaitse halva ilma ja äärmuslike kliimatingimuste eest
- Puhastatav ja desinfitseeritav
- Vastupidav
- Ventilatsioonisüsteem (kvaliteetne õhk)
- Libisemis- ja lekkekindel põrand
- Valgustus (võimaldab loomi kontrollida)
- Piisavalt ruumi (vastavalt veetavale loomadele ja nende hulgale)
- Tugevad vaheseinad
- Noorloomadele allapanu

Loomade hooldamine

- Keelatud
  - loomi lüüa, muljuda, mehhaaniliste vahenditega üles riputada või kehaosadest üles tõsta
  - kasutada ajamiseks keppe või terava otsaga vahendeid
  - looma teadlikult takistada
  - sarvedest ja ninarõngast lõastada
- Elektrilööke andvad vahendid
  - võib kasutada täiskasvanud veiste ja sigade puhul, max 1 sek ja ainult tagakeha lihastesse

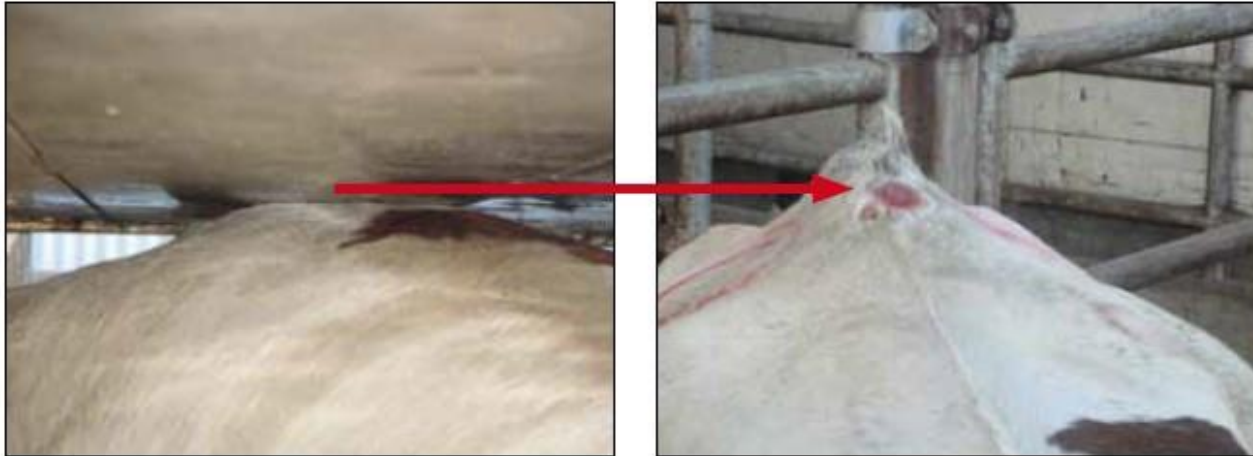
Osapoolte vastutus

- Loomapidaja
  - kasutab nõuetekohast veoteenust
- Loomi lähetatakse ja võetakse vastu kui nad
  - on terved
  - vastavad identifitseerimis- ja registreerimisnõuetele
  - on pärit registreeritud või heaks kiidetud ettevõttest või siis registreerimisnõudest vabastatud ettevõttest
- Vedaja ja/või juht
  - võtab veovahendisse terved loomad
  - vastutab veovahendi korrashoiu eest
  - vastuta loomade heaolu ja nõuetekohase veo eest

Järelevalve tapamajas ja kogumiskeskustes

- Tapamajas
  - kontrollitakse saabuva loomapartii heaolu
  - veovahendi kontroll
  - dokumentide kontroll
- Kogumiskeskuses
  - vastu võetava ja väljaviidava loomapartii heaolu
  - veovahendi kontroll saabumisel ja lähetamisel
  - dokumentide kontroll

2013 Cattle transport. Injury at the tail root caused by insufficient ceiling height.

Insufficient cage height and thus compromised ventilation is very frequent in poultry transports.

2010 Transport of lambs from Romania to Italy. Estimated transport time: 4

2006 Transport of lambs on 4 decks from Spain to Italy. The animals spent over 24 hours on board the truck.

← Trellide vahe
ebasobilik

Embedded nipple drinkers positioned between the side bars: the space above and below the drinkers is insufficient for the grown pigs. The orientation of the opening is inwards, they can neither open their mouths to fully enclose the drinkers, nor activate the nipple/lever with their palate.

Ligipääs
jooturitele →
puudub

Italy, 2019 – Fourth top deck, lifted roof: access to the drinking nipples impossible due to mispositioning of the floor and obstructing metal bars.

Valdkonna toimivuse tagamine

- Regiooni LH valdkonna peaspetsialist
  - koordineerib/teostab LH valdkonna tegevusi regioonis (esmane kontaktisik piirkonnas)
- Regiooni LTH juhtivspetsialist
  - koordineerib kogu LT ja LH alast tegevust regioonis
- Regiooni juhataja
  - struktuuriüksuse toimimine, personal ja vahendid
- LTHO
  - valdkonna juhtimine

Ennetustöö

- Informeeritus, selgitustöö
- Koostöö kohalike omavalitsustega
- Koostöö PPA-ga
- Koostöö loomakaitseorganisatsioonidega

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Tänu kuulamast!

pta.agri.ee/pollumehele-ja-maomanikule/loomakasvatus/kaitse-ja-heaolu
pta.agri.ee/tarbijale-ja-eraisikule/linnu-ja-loomapidamine/loomade-vedu